

Haugesund kommune

Dato:
11.03.2021
Arkivsak-ID.:
20/26146
JournalpostID:
21/9366

Saksbehandlar: Mathias Bjørkli

Kommunedirektør

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
015/21	Utvalg for plan og miljø	25.03.2021
	Formannskapet	

Førstegangshøring av forslag til Klima- og energiplan 2021-2030

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Forslag til klima og energiplan 2021 - 2030 for Haugesund kommune med vedlagt handlingsdel legges ut til offentlig ettersyn og sendes på høring i samsvar med plan- og bygningslovens § 5–2 og 11–14.

Utvalg for plan og miljø 25.03.2021:

Behandling:

oversendelse som følger saken (Koalisjonen samlet), foreslått av Yvonne Ekrene Lien, Miljøpartiet De Grønne

Klima og energiplan – Innspill på vegne av koalisjonen

Dette dokumentet oppsummerer koalisjonens innspill til 1.gangs behandlingen av klima og energiplanen. Vi ber kommunedirektøren om en tilbakemelding på om noe av dette kan innarbeides før behandling i formannskapet. Punkt som vi spesielt ønskes at avklares/innarbeides i plandokumentet før den behandles i formannskapet og sendes på høring er markert med uthevet/feit skrift.

Generelle/overordene innspill:

Vi etterlyser egne mål og tiltaksområder for følgende tema:

- Holdningsskapende arbeid. Stikkord:

o Informasjonsformidling om mål og tiltak til kommunens innbyggere. Kommunens rolle i å motivere, bevisstgjøre forbrukerne gjennom forbruksmåling/klimakalkulator ol.

- Organisatoriske grep for realisering og implementering av planen. Stikkord:

o Kompetanseutvikling på klima og energi internt i kommunen og i selskaper som kommunen eier/er medeier i.

o Planens kobling og føringer til annet planverk (temaplaner i alle tjenestekområder)

o Planens betydning for konsekvensvurderinger av klima og miljø i behandling av politiske saker (les behov for bedre verktøy for å stipulere utslippskutt eller økning i utslipp som en del av vurderingen av konsekvenser for klima og miljø)

o Bruk av miljøstyringssystemet som Miljøfyrtårn og ISO 14001

NB: Det vil trolig være for kort tid til å utrede nye kapitler/temaområder i planen før behandling i formannskap. Men vi har behov for et signal på om dette er et innspill som vil bli tatt inn i videre prosess og inkluderes i endelig planforslag ved 2.gangsbehandling.

På overordnet nivå er det viktig å vektlegge:

Videreutvikle bærekraftig byutvikling i Haugesund der innbyggerne har en kortreist hverdag, som samtidig tilrettelegger for inkluderende, trygge og motstandsdyktige bomiljøer.

Konkrete innspill sortert på tema

1. Energi, bygg og anlegg

Generelt om målene:

- Bør si noe om total reduksjon av energibruk, slik som forrige plan.

- Stramme opp målformuleringer og tidfesting (formulering av mål og tiltak knyttet til naturgass er for eksempel særs lite forpliktende)

Tiltak:

- «Utrede muligheten for å kreve klimabudsjett i alle byggeprosjekter». Stryke utrede muligheten for – erstatte med tilstrebe?

Mobilitet

Generelt om målene

- Vi vil fastsette et mål om «Reduksjon i personbiltrafikk» (nullvekst vil ikke være nok)

- Mål kollektiv andel – virker lite ambisiøst.

- Ønskelig med måltall også for sykkel og gange,

- Generelt bør alle målene for kollektiv, sykkel og gange være minimum det samme som kriteriene til forenklet Byvekstavtale (jfr NTP).

- Tydeliggjøre en målsetting om at kommunen skal være aktiv pådriver utslippskutt i sjøfarten gjennom vår rolle som eier av Karmsund havn og i tett samarbeid med den maritime næringen, medlemsskap i NCE maritime cleantech mv.

Tiltak

- Kollektivsatsingen bør også inkludere omtale av framtidig bybåt

- Utskiftning av kommunal bilpark krever flere ladestasjoner, dette må inn i tiltaksdel og det samme

vil gjelde ladepunkt for el-sykler

- Klimasmarte jobbreiser – inn som tiltak
- Stimulere til etablering av bilkollektiv og tilrettelegging av infrastruktur rundt – innspill nytt tiltak

Ressursbruk

Mål

- Bør fastsette mål for reduksjon av avfall, og tidfesting

Tiltak

- Hindre at avfall oppstår, det viktigste tiltaket
- Vurdere tiltak som stimulerer til mer selvforsyning av mat og holdningsendring (eksempelvis gjennom økt bruk av skolehager, byhager mv.)

Innkjøp

Mål

- Vi ønsker å styrke ambisjonen om reduksjon i klimaspor
- «50 % fornybar energi til oppvarming av kommunale bygg». Dette målet skurrer og må helst avklares. Betyr dette at 50 % er fra ikke-fornybare kilder?

Klima og natur

Mål

- Tiltak for å øke karbon opptak i natur
- Si nei til landbasert vindkraft i naturen, men satse på flytende hav-vind.

Andre innspill/spørsmål:

- Er de årlige målene på reduksjon med 58 Kt riktig?
- Unngå bruk av fremmedord. Eventuelt løse med forklaring i fotnoter. (eksempler blågrønn faktor, fremmedvannsdelt mv).
- Bruke betegnelsen «Byen» eller «Haugesund by» i stedet for kommunen og «kommunal virksomhet/organisasjon» i stedet for virksomhet (i sorteringen av mål og tiltak)

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

Oversendelse fremmet av Lien (MDG) ble vedtatt med 7 mot 2 (FRP) stemmer.

UFPM- 015/21 Vedtak:

Forslag til klima og energiplan 2021 - 2030 for Haugesund kommune med vedlagt handlingsdel legges ut til offentlig ettersyn og sendes på høring i samsvar med plan- og bygningslovens § 5–2 og 11–14.

Med følgende oversendelse:

Klima og energiplan – Innspill på vegne av koalisjonen

Dette dokumentet oppsummerer koalisjonens innspill til 1.gangs behandlingen av klima og energiplanen. Vi ber kommunedirektøren om en tilbakemelding på om noe av dette kan innarbeides før behandling i formannskap. Punkt som vi spesielt ønskes at avklares/innarbeides i plandokumentet før den behandles i formannskap og sendes på høring er markert med uthevet/feit skrift.

Generelle/overordene innspill:

Vi etterlyser egne mål og tiltaksområder for følgende tema:

- Holdningsskapende arbeid. Stikkord:

o Informasjonsformidling om mål og tiltak til kommunens innbyggere. Kommunens rolle i å motivere, bevisstgjøre forbrukerne gjennom forbruksmåling/klimakalkulator ol.

- Organisatoriske grep for realisering og implementering av planen. Stikkord:

o Kompetanseutvikling på klima og energi internt i kommunen og i selskaper som kommunen eier/er medeier i.

o Planens kobling og føringer til annet planverk (temaplaner i alle tjenesteområder)

o Planens betydning for konsekvensvurderinger av klima og miljø i behandling av politiske saker (les behov for bedre verktøy for å stipulere utslippskutt eller økning i utslipp som en del av vurderingen av konsekvenser for klima og miljø)

o Bruk av miljøstyringssystemet som Miljøfyrtårn og ISO 14001

NB: Det vil trolig være for kort tid til å utrede nye kapitler/temaområder i planen før behandling i formannskap. Men vi har behov for et signal på om dette er et innspill som vil bli tatt inn i videre prosess og inkluderes i endelig planforslag ved 2.gangsbehandling.

På overordnet nivå er det viktig å vektlegge:

Videreutvikle bærekraftig byutvikling i Haugesund der innbyggerne har en kortreist hverdag, som samtidig tilrettelegger for inkluderende, trygge og motstandsdyktige bomiljøer.

Konkrete innspill sortert på tema

1. Energi, bygg og anlegg

Generelt om målene:

- **Bør si noe om total reduksjon av energibruk, slik som forrige plan.**

- **Stramme opp målformuleringer og tidfesting (formulering av mål og tiltak knyttet til naturgass er for eksempel særs lite forpliktende)**

Tiltak:

- «Utrede muligheten for å kreve klimabudsjett i alle byggeprosjekter». Stryke utrede muligheten for – erstatte med tilstrebe?

Mobilitet

Generelt om målene

- **Vi vil fastsette et mål om «Reduksjon i personbiltrafikk» (nullvekst vil ikke være nok)**
- **Mål kollektiv andel – virker lite ambisiøst.**
- **Ønskelig med måltall også for sykkel og gange,**
- **Generelt bør alle målene for kollektiv, sykkel og gange være minimum det samme som kriteriene til forenklet Byvekstavtale (jfr NTP).**
- **Tydeliggjøre en målsetting om at kommunen skal være aktiv pådriver utslippskutt i sjøfarten gjennom vår rolle som eier av Karmsund havn og i tett samarbeid med den maritime næringen, medlemskap i NCE maritime cleantech mv.**

Tiltak

- Kollektivsatsingen bør også inkludere omtale av framtidig bybåt
- Utskiftning av kommunal bilpark krever flere ladestasjoner, dette må inn i tiltaksdel og det samme vil gjelde ladepunkt for el-sykler
- Klimasmarte jobbreiser – inn som tiltak
- Stimulere til etablering av bilkollektiv og tilrettelegging av infrastruktur rundt – innspill nytt tiltak

Ressursbruk

Mål

- **Bør fastsette mål for reduksjon av avfall, og tidfesting**

Tiltak

- Hindre at avfall oppstår, det viktigste tiltaket
- Vurdere tiltak som stimulerer til mer selvforsyning av mat og holdningsendring (eksempelvis gjennom økt bruk av skolehager, byhager mv.)

Innkjøp

Mål

- Vi ønsker å styrke ambisjonen om reduksjon i klimaspor
- **«50 % fornybar energi til oppvarming av kommunale bygg». Dette målet skurrer og må helst avklares. Betyr dette at 50 % er fra ikke-fornybare kilder?**

Klima og natur

Mål

- Tiltak for å øke karbon opptak i natur

- Si nei til landbasert vindkraft i naturen, men satse på flytende hav-vind.

Andre innspill/spørsmål:

- Er de årlige målene på reduksjon med 58 Kt riktig?

- Unngå bruk av fremmedord. Eventuelt løse med forklaring i fotnoter. (eksempler blågrønn faktor, fremmedvannsdelt mv).

- Bruke betegnelsen «Byen» eller «Haugesund by» i stedet for kommunen og «kommunal virksomhet/organisasjon» i stedet for virksomhet (i sorteringen av mål og tiltak)

Saksutredning

Sammendrag

Førstegangshøring av forslag til Klima- og energiplan 2021-2030. Planforslaget ble påbegynt i 2017, men kom ordentlig i gang høsten 2020. Planen forventes vedtatt høsten 2021.

Bakgrunn

Haugesund kommunes Kommunedelplan for energi og klima 2012-2020 ble vedtatt av bystyret 14.03.2012. Status for Energi- og klimaplan 2015 ble lagt fram for Plan- og miljøutvalget 14.04.2015 og Formannskapet 15.04.2015. Kommunal planstrategi for Haugesund kommune 2016–2019 ble vedtatt av kommunestyret 07.09.2016. I planstrategien står det at kommunedelplan for klima og energi skal revideres i perioden 2016-2017. Planprogrammet for ny Klima- og energiplan ble vedtatt i Formannskapets møte 08.11.2017.

Bystyret i Haugesund kommune vedtok i juni 2019 å ta klimaendringene på alvor og erkjente følgende: *«Bystyret i Haugesund erkjenner at vi har en klima og naturkrise i verden, og forplikter seg med dette til en ekstraordinær innsats for klima, miljø og naturmangfold. Dette skal komme til syne i form av ambisiøse, seriøse og konkrete mål og tiltak, blant annet i rulleringen av klima- og energiplan».*

Saks- og faktaopplysninger

Denne saken gjelder planforslag til ny Klima- og energiplan 2021-2030 med vedlagt handlingsdel. En arbeidsgruppe bestående av to miljøvernrådgivere og en byplanlegger fra Enhet for Byutvikling har siden september arbeidet med forslaget. Klima- og energiplan 2021-2030 følger vedtatt planprogram fra 2017 og viser hvordan Haugesund kommune skal redusere klimagassutslipp og energiforbruk frem mot 2030.

Planforslaget synliggjør utviklingen av klimagassutslipp fra 1990 til de nyeste tilgjengelige dataene fra 2019. Klimaregnskap av dagens situasjon viser at Haugesund kommune er lagt unna å oppfylle vedtatt mål fra gjeldende Energi og klimaplan 2012-2020 og hvordan utslippene fordeler seg på ulike sektorer i kommunen. Planforslaget viser både nåværende situasjon og forventet utvikling av energiforbruk og klimagassutslipp i kommunen som helhet (geografiske utslipp) og som virksomhet. Forslaget har både visjon og et hovedmål:

Visjon: Haugesund skal gjennom bærekraftig byutvikling både ta sitt globale samfunnsansvar og være et forbilde på evnen til å overleve, tilpasse og trives i enhver utfordring.

Hovedmål: Kommunen skal fram mot 2030 kutte klimagassutslippene med minimum 55 prosent, sammenlignet med referanseåret 1990.

Planforslagets ulike delmål og tilhørende tiltak er fordelt på fem ulike kategorier. Dette er gjort for å skape et bedre oversiktsbilde av dagens situasjon og tydelig vise hva Haugesund kommune må arbeide med frem mot 2030 innen ulike ansvarsområder. De ulike kategoriene er:

- Energi, bygg og anlegg
- Mobilitet
- Ressursbruk
- Innkjøp av varer og tjenester
- Klima og natur

Gjennom planperioden legges det opp til evaluering av gjennomførte tiltak, måloppnåelse og vurdering av behov av tiltak. Haugesund kommune skal derfor utarbeide et årlig klimabudsjett. Dette skal fungere som et styringsverktøy for å nå klimamålene som vedtas, og skal identifisere og koble utslippsreducerende tiltak, kostnader og ansvar. Klimabudsjettet skal integreres i kommunens årlige budsjett.

Vedlagt *Handlingsdel* skal revideres i løpet av 2024. Dette skal sikre en oppdatert klima- og energiplan gjennom hele planperioden, og gjøre kommunen i bedre stand til å nå de vedtatte klimamålene.

Medvirkning

Det er aktiviteter knyttet til veg, vare- og tjenestekjøp samt bygg og anlegg som gir de største klimagassutslippene i kommunen og som krever særlig fokus. Arbeidsgruppen har gjennomført møter med fagpersoner i kommunen som jobber med; energi, bygg og anlegg, vann og avløp, mobilitet, plan og innkjøp. Det har vært eget møte med HIM med tanke på avfalls- og ressurshåndtering, samt egne møter med ulike enhetsledere.

Det har blitt avholdt innspillsmøte der ungdoms- og eldreråd, folkevalgte samt eksterne samfunnsaktører ble invitert til å komme med sine innspill til mål og tiltak i planen.

Disse medvirkningstiltakene har samlet sett ført til en bred forankring av planen og tiltakene både internt i kommunens virksomhet og hos eksterne aktører.

For å sikre god medvirkning ønskes det nå at planen legges ut på høring og offentlig ettersyn. Høringsfrist av planforslag er satt til seks uker. Nedenfor vises forventet fremdrift av videre planarbeid.

Fremdriftsplan: Klima- og energiplan 2021-2030								
Arbeidsfaser	Mar	Apr	Mai	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt
Planforslag behandles i Plan og miljøutvalget	X							
Planforslag behandles i Formannskapet		X						
Planforslag legges ut til offentlig ettersyn		X	X	X				
Innkomne uttalelser og innspill vurderes og vil eventuelt innarbeides i planforslag				X	X	X	X	
Planforslag blir endelig behandlet i PMU og Formannskapet							X	
Planforslag blir endelig behandlet i bystyret								X
Ny kommunedelplan for klima og energi kunngjøres								X

Innkomne merknader / Uttalelse fra parter

Ingen. Merknader og uttalelser er først aktuelt i høringsperioden.

Konsekvenser

FNs bærekraftsmål

Svært positive. Ny klima- og energiplan er utarbeidet etter internasjonale, nasjonale, regionale og lokale føringer. Mål, delmål og tiltak tar spesielt hensyn til FNs bærekraftsmål nr. 7 – renere energi for alle, 11 – bærekraftige byer og samfunn og 13 – stoppe klimaendringene.

Økonomiske konsekvenser

Betydelig. Klima- og energiplan 2021-2030 og tilhørende vedlegg inneholder per dags dato ingen estimater av økonomiske konsekvenser. Et forenklet estimat om planens økonomisk konsekvenser vil bli lagt inn i dokumentets handlingsdel etter endt høringsperiode. Nøyaktige konsekvenser vil bli vurdert i det årlige klimabudsjettet.

Beredskap

Ingen direkte.

Vurdering

Forslag til Klima- og energiplan 2021-2030 med vedlagt handlingsdel er utarbeidet etter vedtatt planprogram og gjør rede for formålet med planen, synliggjør klimagassutslipp fra 1990 til 2030 og viser til konkrete mål, delmål og tiltak for å begrense klimagassutslippene frem mot 2030.

Kommunedirektørens konklusjon

Haugesund kommunes forslag til Klima- og energiplan 2021-2030 med vedlagt handlingsdel kan legges ut til offentlig ettersyn og sendes på høring i samsvar med plan- og bygningslovens § 5–2 og 11–14.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

Plan- og bygningsloven § 5-2 og 11-14

§ 5-2. Høring og offentlig ettersyn

Når loven her bestemmer at et planforslag skal sendes på høring, skal forslaget sendes til alle statlige, regionale og kommunale myndigheter og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget, til uttalelse innen en fastsatt frist.

Når loven her bestemmer at et forslag skal legges ut til offentlig ettersyn, skal minst ett eksemplar av forslaget være lett tilgjengelig for alle, slik at enhver kan sette seg inn i det. Ved kunngjøring av planutkast skal det gjøres oppmerksom på om det foreligger alternative utkast til planen som ikke har vært eller vil bli kunngjort. Det skal i tilfelle også opplyses at de er tilgjengelige på planmyndighetens kontor.

Det skal legges til rette for elektronisk presentasjon og dialog i alle faser av planprosessen.

Nærmere krav til høring og offentlig ettersyn framgår av bestemmelsene for den enkelte plantype.

§ 11-14. Høring av planforslag

Forslag til kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, kunngjøres i minst én avis som er alminnelig lest på stedet og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Fristen for å gi uttalelse og eventuelt å fremme innsigelse til kommuneplanens arealdel skal være minst seks uker.

Av saksframlegget skal det framgå hvordan virkningene av planen og innkomne uttalelser til planforslaget har vært vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt ved vedtaket. Det skal også framgå hvordan planen ivaretar nasjonale og regionale hensyn.

klimaloven §4

§ 4. Klimamål for 2050

Målet skal være at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050. Med lavutslippssamfunn menes et samfunn hvor klimagassutslippene, ut fra beste vitenskapelige grunnlag, utslippsutviklingen globalt og nasjonale omstendigheter, er redusert for å motvirke skadelige virkninger av global oppvarming som beskrevet i Parisavtalen 12. desember 2015 artikkel 2 nr. 1 bokstav a.

Målet skal være at klimagassutslippene i 2050 reduseres i størrelsesorden 80 til 95 prosent fra utslippsnivået i referanseåret 1990. Ved vurdering av måloppnåelse skal det tas hensyn til effekten av norsk deltakelse i det europeiske klimavotesystemet for virksomheter.

Anskaffelsesloven §5

§ 5. Miljø, menneskerettigheter og andre samfunnshensyn

Statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus-kostnader. Disse oppdragsgiverne skal også ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er en risiko for brudd på slike rettigheter. Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet av bestemmelsen.

Oppdragsgiveren kan stille egnede krav og kriterier knyttet til ulike trinn i anskaffelsesprosessen, slik at offentlige kontrakter gjennomføres på en måte som fremmer hensyn til miljø, innovasjon, arbeidsforhold og sosiale forhold, forutsatt at kravene og kriteriene har tilknytning til leveransen.

Departementet kan i forskrift pålegge statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer å stille krav om begrensninger i antallet ledd i leverandørkjeden ved utførelsen av offentlige kontrakter i bransjer med særlige utfordringer knyttet til arbeidslivskriminalitet.

Oppdragsgiveren skal stille krav til universell utforming i offentlige kontrakter i samsvar med regler som fastsettes i forskrift.

Vedlegg:

Forslag til Klima- og energiplan 2021 - 2030 (11.03.2021)

Forslag til Handlingsdel - Vedlegg til Klima- og energiplan 2021-2030 (11.03.2021)

Evalueringsplan av eksisterende Energi- og klimaplan 2012-2020

Planprogram, datert 17.10.2017

Klimaregnskap og budsjett for Haugesund kommune (15.12.2020)

Klimaregnskap for Haugesund kommune - tilleggsinformasjon og oppdatering